

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

II. Aduentus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

nebras * internas, vermes immortales, ignemque inextinguibilem, aliaque
 id genus, cuiusmodi multa habet scriptura sacra. Verum homo sentiens,
 quia hæc sibi non mox inferebantur, quia dilationem sensit ex misericor-
 dia sibi fieri, distulit & ipse ad Deum conuertit, nec minas has timuit. Itaque
 cum hoc modo non reuocaretur, dixit Dominus: Non solum timidus est
 homo, verum etiam cupidus. Promittam ei longæuos & felices dies, bono-
 rum & diuitiarum abundantiam, sanitatem, pacem & nouissimè vitam æ-
 ternam. Sed adhuc nihil se proficere videns, vnum, inquit, adhuc restat (in-
 est enim homini quoque amor) & per hunc eum obtinere possum. Venit igitur
 ipsemet Deus factus homo, & hominibus benignissimum, humillimū, Matth. 27.
 fidelissimum, dulcissimumque sese exhibuit, aded vt in eius passione lapides
 quoque scinderentur. Qui igitur ad hanc mansuetudinem, ad hanc charita-
 tem, fidelitatemque conuertit noluerint, sunt certè audituri: Quid vltra face-
 re debui, & non feci? Quoniam non acceptastis mansuetudinem & miseri-
 cordiam meam, necesse est vos sentire iustitiam meam. Animaduertite filij
 quanta propter nos facit Deus, quanta facit nobis, quantum dissimulat,
 quam parcat, quam benefacit nobis, inuitans expectansque nos ad pœnitenti-
 am, quam misericorditer nobis dimittit peccata nostra, propterea quia
 nos diligit, & non vult nos perire. Conuertamus igitur corda nostra ad
 eum cum lachrymis, peccata nostra, durtiam atque ingratitude[m] no-
 stram flentes, & non sinamus in nobis perire, aut otiosam esse charitatem
 eius tantam, ne tantis eius beneficijs non respondeat fructus salutis nostræ,
 præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula.

DOMINICA SECUNDA DOMINI ADVEN-
 tus, Epistola B. Pauli Apostoli ad Rom. XV.

Vacunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, vt per
 patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Deus
 autem patientia & solatio dei vobis idipsum sapere in alterutrum
 secundum Iesum Christum, vt unanimes, vno ore honorificetis De-
 um, & Patrem Domini nostri Iesu Christi. Propter quod suscipite
 inuicem, sicut & Christus suscepit nos in honorem Dei. Dico enim Christum
 Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirman-
 das promissiones patrum. Gentes autem super misericordia honorare Deum
 sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in gentibus Domine, & nomini Psal. 17.
 tuo cantabo. Et iterum dicit: Laudate eum omnes populi. Et iterum. Deut. 10.
 Laudate omnes gentes Dominum, & magnificate eum omnes populi. Et rur- Psal. 116.
 sum Isaiz 11. Esaias ait: Erit radix Iesse, & qui exurgat regere gentes, in eum gentes
 sperabunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio & pace in credendo, vt
 abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Ante hæc verba Paulus monuerat Romanos, quo nemo sibi placeret: Rom. 15.
 placere autem satageret vnusquisque suo proximo in bono ad edi-
 ficationem: in hoc non eum laudans placendi appetitum, de quo Psal.

- Pſal. 51. mus loquens: Dissipati sunt (Inquit) & confusi, qui hominibus placent. Et
 Gal. 1. de quo ipse quoque Paulus ait: *Si hominibus placeam, Christi seruus non essem.*
 Hic enim placendi appetitus inanem gloriam querit ac diligit seipsum: sed
 de studiosa obseruatione loquitur charitatis, qua debemus alterutrum mu-
 tuis abstinere offensionibus, non querere quæ nostra sunt, sed alter alte-
 rius portare onera, mutuam inter nos absque offensione seruare pacem, vi-
 cissimque prouocare nos officijs charitatis ad delectionem. Nam & Christus,
 Placere sibi quale quid. inquit, non placuit sibi (placere enim sibi pabulum priuati est amoris, ger-
 men superbiæ, patientiæ destructio, læsio charitatis) sed sustinuit, sicut scri-
 ptum est: *Impropria improperantium tibi ceciderunt super me.* Docens enim ve-
 ritatem Christus, arguens iniquitatem, honoransque Patrem suum, sedu-
 ctor mundi, Dei que blasphemus iudicatus est, quod propter Patrem & pro-
 pter nos patienter sustinuit. Itaque quæcunque, siue hæc, siue alia in Pſal-
 mis, in lege & prophetis scripta sunt, propter nos magis, qui eadem intelli-
 gimus, quam propter eos, qui sub veteri lege erant, & ea vt pote adhuc futu-
 ra non intelligebant, scripta sunt: vt per patientiam & consolationem
 Iacob. 5. scripturarum spem habeamus. Ad patientiam autem confirmat nos scri-
 ptura quoque vt beatificemus eos, qui sustinuerunt. Consolationem quo-
 que inde recipimus & spem, quod Domini passionibus conformamur, sen-
 titimus que nos esse, quibus dictum est à Christo: *Si me persecuti fuerint, & vos
 persequentur.* Item: *Si mundus vos odit, scitote quia priorem me odio habuit.* In ipsis
 Ioan. 15. itaque scripturis consolamur, docemurque communicare passionibus Chri-
 sti, docemur in præsentem tempore habere patientiam, docemur gaudere in
 tribulationibus, docemur que in spe regni cælestis nos erigere. Et hæc qui-
 dem scripturæ nos docent. Deus autem patientiæ & solatii, id est, qui est col-
 lator patientiæ & consolationis, hæc tribuit, iuxta illud Pſalmi: *Quoniam ab
 ipso patientia mea.* Et sicut legimus: *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu
 Christi, Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni
 tribulatione nostra.* Hic igitur Deus patientiæ & solatii det vobis id ipsum sa-
 pere, vt non sint in vobis dissentiones & schismata, sed vnum idem que sa-
 piatis omnes, & hoc secundum Iesum Christum. Qui enim secundum Chri-
 stum sapiunt, procul dubio bonum est quod sapiunt. Vt vnanimis id ipsum
 sentientes vno ore pari que confessione honorificetis Deum, & Patrem Do-
 mini nostri Iesu Christi, vt mutua in vobis perseueret concordia, suscipite
 inuicem, succurrat alter alteri, & hospitio vos mutuo suscipite, quo nõ dis-
 cernatis, vt olim sub lege, mundum ab immundo, sed omnia sint vobis munda:
 nec se præferat aut meliorem quis æstimet, quasi ex circuncisione vocatus
 propterea sit dignior, quam is qui vocatus est in præputio. Hæc, inquit,
 altercatio inter vos sopiatur, vt non vitetis alterutrum: sicut Christus non
 vitauit, sed recepit vos, nullius horrens immunditias, nemini imputans
 peccatum, sed in honorem Dei vos, cuius veros faceret cultores suscepit.,
 Dico enim & verum est, Christum Iesum ministrum se exhibuisse circuncin-
 sionis in hoc, quod ipse (quo modo dicit, *non sum missus nisi ad oues, quæ perie-
 runt domus Israel.*) Iudæis Euangelium prædicauit. Propter quod etiam Iu-
 dxorum vocatur alibi Apostolus. *Considerate*, inquit, *Apostolum confessionis ve-
 stra Iesum.* Itaque Christus minister fuit circuncisionis in prædicando pro-
 pter

pter veritatem Dei complendam, qui Abraham & Dauid, quod ex eorum stirpe Christus esset nasciturus, praedixerat: & ad aliorum, quibus mundi futura est reuelata redemptio, confirmandas promissiones patrum. Gentes autem dico conuersas super misericordia & pietate illis à Deo praestita, honorare Deum, eidemque gratias agere. Neque enim ante aduentum Christi cognouerunt, vt Iudaei, Deum, nec lege aliqua se illi profitebantur subiectos, sed ex misericordia dico eos vocatos. Sicut scriptum est in Psalmo: *Propterea confitebor tibi in gentibus, & nomini tuo cantabo.* Hoc est: Ego Christus filius tuus faciam gentes tibi confiteri confessione laudis pro misericordia sibi facta. Et iterum: *Lætamini gentes cum plebe eius.* Quasi diceret: Non tumescant Iudaei, quod Christum ad se venisse audiunt propter confirmandas promissiones patrum, gentes verò super misericordia honorare Deum, quandoquidem & illorum conuersio atque vocatio à Deo praordinata & in scriptura praenuntiata sunt. Scriptum namque est: *Lætamini gentes cum plebe eius,* hoc est, gaudete gentes cum Iudaeis in Christum credentibus, pro misericordia vobis simul praestita. Quibus verbis significabatur futurum, vt ex vtroque populo, puta ex gentibus & Iudaeis in Christo vnus adunaretur populus, vnumque fieret sub vno pastore Christo ouile. Et iterum: *Laudate omnes gentes Dominum, & magnificate eum omnes populi:* Tam gentes, quam populi decem tribuum Iudaeorum laudate Deum, gratiasque illi pro vocatione vestra agite, & operibus vestris sanctis eum magnum ac honorabilem ostendite. Et rursus Esaias idem confirmans, ait: *Radix Iesse,* id est, Christus ex Iesse natus patre Dauid, exurgeret à mortuis regere gentes, quas subijciat sibi & Patri. Et in eum gentes sperabunt, credentes eum suum redemptorem venturumque iudicem in fine saeculorum, qui suscitabit corpora nostra corpori suae claritatis configuranda. Deus autem spei, qui spem solus infundit, repleat vos omni gaudio spirituali, & pace in credendo, vt posthac id ipsum dicatis omnes, nec sint in vobis schismata, vt abundetis in spe semper proficientes, nunc diuinam dulcedinem prægustando, & in virtute Spiritus sancti ad superna anhelando. Adducuntur hic testimonia ex scripturis, multa de vocatione gentium, quare abs re non est, vt ecclesia hanc nunc lectionem ordinauerit, circa aduentum Domini. Sed videamus inde Euangelium.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM DOMINICAE II. ADVENTUS, LUCA XXI.

Saluator noster Dominus Iesus Christus, quia in mundum, vt suos qui dispersi per mundum erant, congregaret, vt eos, qui perierant, sanaret, vt denique saluos faceret omnes, venerat, nihil eorum, quae occasionem nobis praestare queunt, conuersionis ad se redeundi intermittit, atque eam ob rem terroribus & minis nos interdum pulsatur, quandoque subtrahit beneficia, deinde mactos rursus consolatur, nunc promittit, nunc allicit, interdum minatur. Nonnunquam inuitat, aliquando iustitiam, aliquando verò misericordiam praefertens: omnia verò agit, vt nos saluos faciat. Est autem ad haec non modica similitudo in arboribus, quarum nonnullae

C nulla

Homines vi
diuersimode
trahantur.

nullæ (si colligi indè debeant fructus) virgis cæduntur, vt iuglans, dum a-
lias interea arbores leuissimè (ne destruantur) oporteat tractari. Hoc modo
hominum varia est conditio. Lenitate namque & mansuetudine alijs sua-
detur, alijs haudquaquam, sed terrores, minæ quoque vt adhibeantur, o-
portet. Sunt à quibus nihil impetrabis, nisi auctere loquaris. Sunt ediu-
so alijs, quos steriliores austeritas facit. Vtrog modo vsus est Dominus, quo
neminem non vocandum præteriret. Qui alijs in locis pœnitentes laudat,
atque de illorum pœnitentia gaudium angelis quoque futurum pollicetur,
hic vt ad pœnitentiam peccatores conuertat, mundi finem, malaque tunc
imminentia tristitia, prænuntiat. Sciendum verò nonnullos tam duros syl-
uestresque inueniri homines, quos neque blanda inuitent, neque formi-
danda terreat, hos relinquere volumus, quandoquidem nemo corrigit
eum quem Deus despexerit.

Gregor.

Erunt signa in sole, & luna, & stellis, & in terris pressura
gentium, arescentibus hominibus præ timore & expectatio-
ne, quæ superuenient vniuerso orbi.

Dominus noster Iesus Christus diem volens prænuntiare extremum, quæ
terribilia hunc diem præcessura sint indicia, manifestat, quo nobis signifi-
care voluit, quam terribilis sit futurus suo ad iudicium aduentus, quando-
quidem signa sui aduentus terrorem prænuntiantia ad eum erunt formido-
losa, vt virtutes cælorum quoque moueantur, & homines præ timore are-
cant. Itaque dicit: Erunt signa in sole, &c. Quæ ista sunt signa, Propheta
prænuntiat, dicens: *Sol conuertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam
veniat dies Domini magnus & manifestus.* Scimus in Christi olim passione so-
lem esse obscuratum, propterea quod lumen suum recusaret ad tam nefari-
um mundi scelus (quod mundus Christum mitem, mansuetum, humilem
ac innocentem, non solum negauit, sed varijs etiam pœnis ac cruciatu
multiplici affectum occidit) administrare. Hoc modo creditur Dominus v-
niuersalem solis obscuracionem prænuntiasse ante mundi finem futurum,
nec lucem daturam suum lumen per solis deliquium vniuersale ac super-
naturale. Naturale enim deliquium solis haud quaquam hic prænuntia-
tur. Siquidem quæ modo fiunt naturali, signa aut prodigia dici non debent.
Ante tamen quam hæc fiant, quæ Lucas hic scribit, erunt in terris pressura
gentium, audientur prælia, & opiniones bellorum. Erunt enim in terris
persequutiones, tempestates, terræ motus, fraudes, aliæque calamitates mul-
tæ. Surget enim gens contra gentem, & regnum aduersus regnum, atque ad-
eo erunt absque pace omnia, vt in eadem domo cohabitantibus nulla sit
futura quies, nulla absque metu securitas. Tradet enim frater fratrem, &
socrus erit aduersus nurum, & inimici hominis domestici eius. Erit enim
tunc tempus illud, quo dabitur sedenti super equo rufo, vt sumat pacem de
terra, & homines alterutrum se interficiant. Quanto enim quis tunc plus
valuerit, tanto alios plus opprimet per potentiam. Neque enim erit iusti-
tia, neque iudicium, quomodo æquè nulla erit obedientia. Hanc rebellio-
nem seditiosam, qua homines alterutrum nocent, vt potè vbi nemo alti-
us manebit subiectus, putatur Paulus vocasse discessionem, Nisi, inquit,

Joel. 2.

Act. 2.

Matth. 17.

Gregor.

Luc. 21.

Mich. 7.

Apoc. 6.

1. Thes. 5.

venerit discessio primum. Clerus enim à pontificum obedientia deficiet, summoque pontifici non obtemperabit. Reges auersabuntur Imperatorem, Regem principes oppugnabunt, nec principibus acquiescent nobiles, & ijs quoque ne plebei quidem, sed tumultuosa fraudibus, imposturis & seditionibus plena erunt omnia, utpotè absque ordine, absque fœdere, sine iurisdictione, sine regimine. Erit præterea persecutio Antichristi generalis, tantaque calamitas ac tribulatio, quanta fuerit nunquam ab eo tempore, quo gentes esse cœperunt, hoc est, à mundi initio, quando filij Dei ex Abel descendentes, à filiis Cain, vnde gentes orti sunt, fuere diuisi. Aut quando à tempore diluuii filij Sem, seu filij Abrahæ manserunt in vnus Dei veri cultu separati ab alijs nationibus ad idololatriam & tyrannidem prolabantibus, atque idcirco gentium nomen obtinentibus. Ruent præterea qui tunc circa illud tempus in mundo inuenientur, gladio & peste, & in captiuitatem ducentur, fames quoque & rapina deuorabit eos: atque ut hic sequitur, arefcent homines præ confusione sonitus maris, & expectatione quæ superuenient vniuerso orbi. Timor enim formidolæ, & malorum grauiorum expectatio sola faciet, ut homines pallidi, meticulosi, exanimati, indeque arescentes fiant. Nihil enim subito perit. Videmus virentia quæque quanto perire ut suam retineant vitam, conentur se tueri. Videmus animata quoque sensibilia pro vita sua digladiari. Et nihil habens vitam vult perire, sed quamdiu hanc potest, tuetur. Hoc tamen quoque constat, dum creatura quæuis perire debeat, id fieri haud quaquam absque magna pressura & violentia. Homo quanto cruciatu & dolore, quanto tremore, quanque terribilibus moritur indicijs? Quo conatu se tueri nititur, vita hominis ne finiatur? quantum patitur ne à corpore separetur anima? Pari modo mundi vita, hoc est, flos, læticia, gaudium, voluptas, honor, potentia, sanitas, fortitudo, vbertas, & id genus alia, quæcunque suis amicis administrare solet mundus, antequam intereant, magno debent terrore, magna calamitate ingenti que pressura finire.

Nam virtutes cælorum mouebuntur.

Virtutes cælorum, hic Angelos cælestesque creaturas vocat, quæ visis mirabilibus his mouebuntur stupore diuinæ iustitiæ. Nam in se licet sint ipsæ securæ atque tranquillæ, videntes tamen tantam venturi iudicis iram, tantam iustitiæ diuinæ censuram, tantam impiorum damnandorumque multitudinem & calamitatem, expauescent, admiratione reuerentiæque quadam erga iudicem se inclinantes.

Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna & maiestate.

Olim in nube ascensus in cælum à mundo iudicatus recessit Dominus Iesus, nunc simili modo iudicaturus mundum in nube adueniet, quod Apostolis quoque dum in cælum suspicerent ascendentem, prædictum est ab Angelis. Viri, inquit, Galilæi, quid admiramini? &c. Sic veniet, hoc est, in carne veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum. Benè autem additur, Cum potestate magna. A mundo namque olim iudicatus ante iudicem

dicem stetit humilis atque veluti infirmus: nunc verò mundum iudicaturus videbitur in potestate & maiestate, utpotè cui data est omnis potestas in caelo & in terra. Nullo tamen modo est putandum quod impij siue damnàdi Christum visuri sint in maiestate diuinitatis, sed in sola duntaxat humanitate. Porro boni videbunt eum in humanitate & diuinitate. Cogitate modo filij, quam leti erunt tunc, quam exultabunt sancti in cubilibus suis, qui modo in Domino dormierunt, quam securi resurgent qui ante, hoc est, modo, in vita hac mortali resurrexerunt à peccatis & vitijs suis, quomodo beatus est qui habet partem in resurrectione prima. Prima resurrectio est animæ in hac vita à peccato ad virtutem per pœnitentiam atque emendationem vitæ resurgens. Quicumque itaque iam in prima hac resurrectione partem habet peccata sua damnans, mundum calcans, à malo abstinens, bona operans, & ad finem vitæ hoc modo perseuerans, haud illi nocebit quod aliquando vitijs fuerit subiectus, quod mundo seruiert, quod à diabolo fuerit captus, captiusq; ad tempus manserit, maximè si eo tempore quo adhuc tam mala quam bona agere potuerit, suorum pœniterit malorum, si Christi gratiam quaesierit, si ad Dei præceptorum obseruantiam redierit. Neque enim in extremo tempore timere habebit, sed iudici securus tranquilluscq; astabit, ab eodem non abijciendus, sed benedicendus.

Proinde modo filij quæ tunc euentura sint vobis, præcogitate. Modo timete, modo delicta vestra plangite, modo Dei misericordiam quaerite, Dominus enim ut quotidie nunc legimus) prope est. Prope est tibi ad erogandam misericordiam, prope est ad gratiam in te multiplicandam, prope est occurretq; tibi, ut te sicut prodigum filium reuertentem, pater in amplexu recipiat, omnia donans tibi delicta teq; sui constituens regni cohæredem. Si igitur reuersus ad illum fueris (quomodo monet) toto corde, effundet suæ in te gratiæ benedictionem: poteris quod te modo putas non posse. *Super aspide[m] & basiliscum ambulabis. & conculcabis leonem & draconem. Cadem à latere tuo mille hostes, & decem millia inimicorum, insidiarumq; à dextis tuis, ad te autem malum non appropinquabit.* Custodiet enim te Dominus ut pupillam oculi, & sub umbra alarum suarum, hoc est, sub brachijs, suis in cruce super te expansis proteget te.

Filioli non deterreat vos peccatorum, neque multitudo, neque enormitas. Quem timetis, Pater est vester, si vultis, non iudex. Sanare vult, non percutere. Aduocat, non repellit. Et quid dico adubcat? quum etiam verbis occurrat, in amplexuscq; suos vos recipere festinet? Nolite illum sua expectatione fraudare. Facite quæso gaudium Patri super reuersione vestra conuiuium instauranti. Facite gaudium Dei Angelis in caelo super vestra pœnitentia tripudiantibus. Quid cunctaris ô anima peccatrix? Patrem vides tutum in tui amplexus brachia extendentem, & formidas? Tuus est amator, Saluator tuus est qui occurrit. Ad eum, si ab omni metu vis fore liber, fuge. Vide quam desiderat te expectat. Vide quam amanter inuitat. Vide quam misericorditer recipit, quam protegit & benignè & potenter. Iam igitur filij in eius recipiamur gratiam, iam eius efficiamur amici, & in extremo iudicio non timebimus. Siquidem quomodo hinc eximus, ita in iudicium citabimur. Scriptum namque est: Lignum siue ad Austrum ceciderit, siue ad

Aqui-

Aquilonem, ibi erit, hoc est, homo quomodo in morte inuentus fuerit, & quomodo cunque suam terminauerit vitam, iuxta hoc reperietur in iudicio. Itaque si castus, si benignus, si misericors, si Dei charitatem habens ac proximi, vixeris perseveraueris que vsque ad mortem, nihil in illo tibi iudicio timendum est. Neminem tunc accusatorem habebis peccatorum tuorum, modo tu accusaueris te ipsum in hac vita poenitens. Nunc igitur non dissimulemus peccata nostra, modo accuset nos conscientia nostra. Ante vulneret animam nostram afficiat que moeror, quam ad sacerdotem accedimus, quod tam inique, quam negligenter in Dei egimus officio. Filioli, non sufficiat vobis confessori narrare peccata vestra, tanquam is qui enarrando texit historiam, aut fabulam enunciat, sed moerenti atque irato in vos animo oportet confiteri, quicquid egeritis mali. Nec tamen moeror hic vester generetur ex priuato amore, puta ex verecundia atque intolerantia ignominiae, quam peccando coram hominibus contraxistis, nec propterea quod vitiorum notati sitis apud homines: sed ideò o poenitens, tibi est dolendum, quod piissimum Dominum creatorem, ac Redemptorem tuum offenderis, quod amatori fidelissimo perfidus, contumeliosus, ingratus que fueris, quod denique eius amicitia & gratia (quam super omnia debueras ambire) te spoliaueris, aut quod saltem illam vires tuas labefactando non auxeris. Si itaque hoc modo te ipsum planxeris, in iudicio extremo eris securus, nec quod plangas, sed pro quo gratias agas, habebis.

Confitendum cui sit.

Dolendum cur sit poenitenti.

His autem fieri incipientibus respicite & leuate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.

Tremenda hæc quæ prænunciat, quantum bonos & electos exterrere non debeant, sed potius consolari, per hæc verba que superioribus subiungit, indicat. Consolatur enim omnes quibus hic aut non placet mundus, aut qui mundum non diligunt quod sui illis appropinquat redemptio. Siquidem non raro contingit, vt qui non diligunt non diligantur quoque à mundo. Mox enim suos percipit mundus, vel amicos, vel inimicos. Blanditur enim amicis suis, odientes se infestat. Vnde fit, vt ij qui mundum non amant, molesta hic multa quæ mundus illis propinat, ferre cogantur. Hos itaque qui mundi sunt hostes, quos mundus hic premit persecutionibus, molestijs, ærumnis, infirmitatibus, alijsque calamitatibus naultis, Dominus alloquitur, vt non propterea timeant, si finis appropinquet mundi: quia hæc mundi tribulatio illis erit redemptionis occasio, qua ab omni miseria liberentur. Leuate, inquit, capita vestra, exultate & gaudete, quoniam appropinquat redemptio vestra. Exilium vestrum tunc finietur, soluetur captiuitas qua hic detinemini inuiti. Quare vestrum non est in mundo plorare, sed super mundi ruina gaudere. Mundi enim ruina erit, non tam animæ quam corpori vestro vera perfecta que libertas.

Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam & omnes arbores. Cum producant iam ex se fructum, scitis quoniam prope est aestas. Ita & vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.

1. Ioan. 1.
Ioan. 1.

Phil. 4.

Quemadmodum ex fructu arborum vicinam cognoscitis æstatem, ita ex ruina mundi prope cognoscite regnum Dei. Fructus namque vester, mundi ruina est. Quare enim mundus floret, quare germinat, quare fructum parit, nisi ut primo flos pereat, deinde germen, tandem fructus, postremo mundus quoque cum suo germine intereat? Illis autem transeuntibus, vobis appropinquabit regnum Dei. Nihil enim hic nascitur perpetuum, nihil stabile manet, nihil absque miseria perseverat beatum. Propterea filij, nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Nihil est in mundo vestrum, non estis vos de hoc mundo. Cadat, ruat, transeat mundus, & omnis concupiscentia eius. Vos diligite Dominum nostrum Iesum Christum, & aduentum eius: Hunc maximè, quo reformabit corpora infirmitatis vestræ, configurata corpori claritatis suæ.

Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Aut generationem hanc carnalem Iudæorum intelligit, quæ non deficiet, quin alius alio semper moriente nascatur, successioque nascentium sit continua, donec hæc omnia euenerint. Aut quod ecclesiæ generatio filiorum ac fides nunquam vsque in finem deficiat. Afirmat autem hoc, modo suo consueto loquendi, Amen dico vobis, ac si diceret: In veritate hoc certissimum teneatis, potius cælum & terram transitura, quam verba mea aut imperfecta, aut manere non implenda. Non quod cælum & terra prorsus peribunt, sed quod iuxta hunc modum essendi, quem habet modo, peribit cælum terraque. Neque enim cælum iuxta hunc modum quo modo regitur, manebit, quia non mouebitur, & clarius quam modo erit: manebit tamen secundum suam substantiam essentiamque. Vos ergo filij ad Patrem vestrum caelestem aspirate, de mundi ruinis exultate, ut omnium electorum appropinquet redemptio, desiderate, ut omnes reformemur & impleamur gloria caelesti, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Qui sint, qui de aduentu Domini gauderent, qui metuant, & de triplici aduentu Domini.

Isaia 1.
Apoc. 1.

Respiciite & leuate capita vestra quoniam appropinquat redemptio vestra, Lucæ XXI. Si ea quæ præcedunt hæc verba filij, recolimus, inuenimus Dominum signa quædam nobis de mundi fine prænunciasse, quæ omnia tristia fore significantur & calamitosa. Propterea electos suos amicos, quibus mundus fastidio est, Dominus consolatur quoque, quod eorum appropinquet redemptio, utpotè qui cum hoc mundo non peribunt, sed ipsorum captiuitas, ipsorum ærumnarum, grauamina, tribulationesque finiètur. Absterget enim tunc Deus omnem lachrymam ab oculis Sanctorum suorum, quoniam priora, hoc est, luctus, dolor, clamor, mors, aliaque id genus tristia transibunt. Consolatur igitur eosdem, quoniam his fieri incipientibus appropinquat ipsorum redemptio: quomodo impijs quoque terrorem ediu-

ediuerso vult incuti, quod his eisdem fieri incipientibus, illorum finitur consolatio, pereuntibus his in quibus confidebant: incipit verò illorum desolatio ac mœror, qui perpetuus illis durabit. Manifestum itaque est, quibus pijsissimus Iesus formidanda seculi finem, quibus metuendum suū prædicat aduentum. Nempe his qui amici sunt huius seculi, qui filij sunt mundi, qui præsentia amant, qui à caducis his rebus grauatur ferunt separari. Nam Apostoli, electi quoque Dei omnes, quomodo tristarentur de fine mundi, cum in mundo haud aliter teneantur, quam in captiuitate constituti? Coguntur enim in mundo videre, coguntur audire, coguntur denique tractare, quæ inuiti audiunt, vident & tractant, imò quæ secundum Dei voluntatem odiunt. Quicquid enim mundus iactat, quicquid miratur & amat, hoc ipsi vilipendunt & spernunt. Quamobrem ipsi quoque rursus à mundo spernuntur & odiuntur.

Dicit itaque Dominus electis suis: His fieri incipientibus, respicite & leuate capita vestra. Mœrentium, oppressorum ac calamitosorum est oculos, & caput ad humum desistere. Quare liberationis, consolationisve, si illis oriri spes cœperit, subito animæ quiore facti, & oculos & capita erigunt.

Multos variosque hic in mundo Deus habet amicos, & plerunque aded Amicorum
Dei secreto-
rum diuersi-
tas. secretos, vt sæpenumerò, qui in delicijs, qui in felicitate huius mundi versari videntur, in tribulatione siue mentis, siue corporis sint maxima constituti. Multi enim qui florere videntur in mundo, aded premuntur à mundo in omnibus ipsis aduersario, vt licet in exteriori homine, circa eos appareat, videaturque mundi schema, in eorum tamen cordibus iam aruit. Sciunt hoc non pauci, ijs scilicet qui in medio viuunt mundi, nec à mundo se excutere possunt, viuentes sub necessitatibus mundi in angustia cordis, quibus nullam parit mundus consolationem, sed (vt dixi) necessitatem & pressuram. Hi reuera (quamuis sæpè aliter, hoc est, indignè iudicentur) non sunt filij seculi huius, sed sunt de horum numero, quibus ex fine mundi appropinquat eorum redemptio.

Hæc dixerim filij idcirco, ne quispiam fratrem suum iudicet propter ea quæ in exteriori videntur homine. Multiples enim variaque crux est hominum, præcipue quæ foris non videtur. Sed quotquot sunt, illis prædicat Dominus: quoniam appropinquat redemptio vestra. Quasi diceret: Nò semper in pressura angustia bitur cor vestrum, nec vos odio semper mundus habebit, nec erit vt diutius filijs huius mundi sitis in derisum, & similitudinem improprij. Siquidem cum mundi videritis finem, etiam exilij calamitatumque vestrarum finem adesse gaudete. Leuate igitur capita vestra, spem resumite, quoniam prope est redemptio vestra, soluetur captiuitas, apparebit patria tantoperè desiderata. Heu filij, cur in captiuitate, & exilio hic positi captiuitatem, & exilium amamus? Cur hinc separamur tam inuiti? quãdoquidem his qui Deum amant, erit egressus eorum redemptio, erit libertas, erit pax & securitas, cum ediuerso vita hæc præsens, seruitus & calamitas, labor sit & afflictio spiritus. Verum ô beatos illos captiuos, beatos afflictos, quos mala mundi perturbantia non perturbant, qui animas nouerunt suas possidere in patientia, O felices, inquam, eos quos nihil nisi læsa conscientia, nihil præter Dei offensionem contristat. Hi sunt qui in hoc mun- Sapient. 5.
Lucæ 21.

do viuunt quidem, de mundo tamen non gaudent, qui in mundo sustinent pressuram, vt in solo vero Deo confidentes gaudeant, quorum studium, quorum amor, quorum læticia solus est Christus Dominus noster. Præcessere nos horum multi ad patriam, qui olim in exilio constituti, ludibria & verbera experti, in super & vincula & carceres. Lapidati sunt, secti sunt, in occisione gladij mortui sunt. Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt. Salutiferum nobis tam vitæ quam mortis suæ reliquerunt odorem, non verbis tantum, verum opere & virtute etiam nobis clamant: *Nolite diligere mundum neque ea quæ in mundo sunt.* Transit enim mundus & concupiscentia eius. Item: Qui vult amicus esse huius seculi, inimicus Dei constituetur. Quis hic non videt filij, quam præstet Dei habere amicitiam, quam mundi? esse Dei filium, Dei amicum, quam seculi? Stipendia enim peccati (quæ administrat mundus) mors: gratia autem (quam habemus per Christum) vita æterna est. Estote igitur filij prudentes, & vigilate in orationibus. Vigilare, non in ebrietatibus aut comestationibus, non in cubilibus & impudicitijs, non in mundi leuitatibus (quam vigiliam Apostolus somnum, id est, Dei obliuionem vocat, dicens: Hora est iam nos de somno surgere) sed in orationibus contra aduersarium nostrum diabolum, qui tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. Vigilemus contra tela illius nequissima, scilicet contra superbiam, inuidiam, temulentiam, crapulam, luxuriam, cenodoxiam, auaritiam. Recolamus quod aduenæ duntaxat & peregrini sumus super terram. Neque enim nostra hæc est patria, nec manentem hic habemus ciuitatem in terra, propterea non seculi, sed regni cælestis ciues sumus. Ad modicum hic incolæ sumus & viatores, quorum est mundum transire, non in mundo quiescere. Gaudeant hic igitur quorum est mundus patria, qui solum hoc quod breue & momentaneum est, felicitatis habebunt. Nostrum qui in captiuitate sumus constituti, non est gaudere de carcere, sed gemere, aspirare quæ ad nostri redemptionem. Nostrum est die nocteque votis supplicibus ad Patrem clamare, ad eius ianuam pulsare, vt aliquando ad fenos introducat, orare. Hoc desiderium ad eum nobis debet esse cordi, ad eum in animo fixum, ad eum perpetuum, tam potens atque vehemens, vt quid interea iuxta nos mundus agat, non aduertamus, hoc est, vt nihil pensi habeamus, à mundo siue beatificari, siue vituperari, exorsum haberi an diligere. Conuenit quoque, nos nec pro honore contendere, nec pro diuitijs rixari, sed ne latari quidem pro temporalibus bonis, quin potius aduentum Christi in silentio præstolari, auscultare ad vocem præconis dicentis: *Ecce sponsus venit, exite obuiam ei.* O quam beati sunt illi, qui hanc vocem læti securique audiunt. Omnibus enim nobis (quod sub typo parabolaquæ decem virginum, quarum quinque prudentes & quinque erant fatuæ) audire contingeret media nocte, id est, hora qua non putabimus: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei. Ad hanc vocem alij trepidabunt, alij exultabunt. Quomodo enim in magna domus familia, si Dominus qui ali quanto fuerit tempore à domo absens, aduenire prædicetur, de familia quidam, puta qui Domino fuere fideles, & qui Domini amant desiderant quæ aduentum, gaudent: alij tristantur, vt potè serui pigri, inobedientes, & qui peccauerunt in Dominum. Ideo autem tristantur, quia neque consolationem à Domino, neque laudem

merue-

Hebr. 11.
Iacob. 5.

1. Ioan. 2.

Iacob. 4.

Rom. 6.

1. Pet. 4.

Roma. 13.

Ibidem.

1. Pet. 5.

Eph. 6.

Psal. 38.

Hebr. 13.

Eph. 2.

Gaudere qui-
nam in hoc
seculo pos-
sunt.

Math. 25.

Similitudo.

meruerunt prauaricatores. Expectant itaque Dominum tristes, à quo sciunt se castigandos, non remunerandos.

Mulier adultera non gaudet de sui mariti aduentu: porro fidelis & casta coniunx vehementer, ubi adesse maritus nunciatur, exultat. Sic qui de aduentu Domini non latatur, signum est eum ita vixisse, vt magis formidet iudicem quam vt sentiat consolatorem. Mallet igitur Dominum nunquam venturum, ne dare illi penas cogere.

Itaque tu vis gaudere de aduentu Christi? Esto bonus & fidelis, & erit tibi Christi aduentus gaudium. Quamuis enim aduentus eius ille in carne olim præterierit, est tamen aduentus adhuc alius Christi futurus, quo veniet ad iudicium, siue ad mortem. Licet enim inter vtrunq; nonnulli distinguant, quasi alius ad iudicium particulare, alius sit aduentus ad iudicium vniuersale, hic tamen pro vno accipimus. Si enim circa mortem in iudicio illo (vt vocant) particulari fueris liber & absolutus, in iudicio extremo, quod vniuersale dicunt, pariter stabis à timore immunis. Triformis igitur Christi est aduentus. Primus est aduentus in carnem. Hic fuit mansuetus & pius, misericordia nimirum & pietate plenus. Venit enim filius hominis colligere, non dispergere. Venit misereri & parcere. Venit in mundum non vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum. Quod vt nobis ostenderet Ecclesia, in multis hodiè locis idem legitur Euangelium quod in die palmarum consuevit legi: *Dicite filie Sion quia rex tuus venit tibi in suauitate super asinam.* Verè mansuetus, qui seipsum quoque venisse testatur, non propter iustos, sed vt peccatores vocaret ad penitentiam. Eos nimirum peccatores, qui se peccatores & agnoscunt & arguunt. Huiusmodi enim peccatoribus se pius, benignum, exhibuit & affabilem. Cum huiusmodi manducauit & bibit, adeoque se illis exhibuit non modo propitium, verum etiam familiarem, vt à pharisæis publicanorum amicus criminaretur. Quo palam ostendit se in hunc venisse mundum, vt saluum faceret quod perierat. Itaque huius aduentus celebratio, nihil aliud est, quam diuinæ incarnationis commemoratio, gratiarumque actio & laus. Admonemur enim gratitudinis tantum beneficium recolentes, quo ex ingenti calamitate ac miseria erepti sumus. Admonemur deinde desiderij atque expectationis sanctorum patrum expectantium in lybno, qui non minus patientia longanimi, quam ardenti desiderio expectarunt Christi aduentum. Hic nostra ò filij accusatur tepiditas, nostra frigiditas, seu inertia damnatur, qui de Christi aduentu fermè nihil exultamus. Hi enim patres de Christi aduentu certi, multis desiderijs tempus incarnationis eius, eius passionis, suæque redemptionis expectabant. Nos multò sumus certiores facti, siquidem Christi incarnationem, nostri redemptionem, & quicquid præterea antiqui credebant futurum, nos credimus consummatum & impletum. Quanto ergò quod factum ac præteritum est, creditur certius, eo quod adhuc restat, speraturque futurum, tanto nos certiores, quam patres fuere antiqui, sumus in fide.

Deinde quicquid ipsi post longissimam captiuitatem, postquæ multorum annorum curricula erant accepturi, nos, modo illis fide & opere pares fuerimus, aut saltem eos fuerimus imitati, mox post mortem absque vlla diu-

D turniori

Math. 11.

turniori captiuitate recipimus. Illis nil contulit quæuis iustitia vt cælum intrarent, antequam filij Dei sanguine forent reconciliati, adeo vt Ioannes quoque Baptista, quo maior surrexit sanctorum nemo, lymbum ingredi, expectareque, dum consummata foret humani generis redemptio, cogretur. Nos mox vt à corpore egredimur, nisi propria nos culpa purganda remoretur, beatitudo plena recipit. Nihilominus sumus gratiores Deo, nec gratias agimus Deo tantas pro beneficio quod factum est, quantis illi desiderijs ac votis vt fieret, impetrarunt.

Aduentus
Christi ecclē-
dus quam sit
homini ne-
cessarius.

Cum igitur idem sit præstitum beneficium ex Dei incarnatione tam his qui præcesserunt, quam istis qui Christi sunt incarnationem sequuti (Nempe vt is qui in captiuitate expectabant, plena daretur liberatio: istis verò ne captiuitatem cogentur ingredi, libertas: & maius sit captiuitatem non ingredi, quam à captiuitate, quam diu perpeffus es, liberari) quare tam parua deuotione hoc Christi beneficium, id est, eius incarnationem celebramus? Est alius aduentus, in mentem hominis scilicet, Hic adeo est vnicuique ad salutem necessarius, vt sine ipso primus aduentus nemini proficit. Quisquis enim Christum non receperit in mentem, huic non ad salutem, sed ad damnationem erit Dei incarnatio. Dei enim beneficijs non vt, & ingratum esse, damnabile est. Hic aduentus quotidie agitur. Quotidie enim mentibus humanis Christus illabitur, & quotidie parandus illi est locus. Propter hunc aduentum in epistola admonemur de somno, hoc est, de peccato surgere. Habet enim somni similitudinem peccatum. Quomodo enim

Rom. 11.

Peccatum vt
hibeat som-
ni similitudi-
nem.

Ezou. 13.

Ezou. 13.

somnus vsu hominem priuat rationis, quomodo eum nihil percipere, sentireque facit, ita peccatum quoque facit. Quapropter scriptum est: *Traxerunt me, & ego non sensi, vei b. rauerunt me, & ego non dolui.* Trahitur reuera à diabolo peccator, nec tamen pessimi dæmonis tractum sentiens, sequitur vt bos ad victimam. Spontè enim se homo ante diabolo subijcit, quam in illum quicquam possit diabolus. Veruntamen potestate in eum semel accepta, victo durius imperat. Ah filioli, adueniat Dominus noster Iesus Christus in nos, atque illustratione aduentus sui, hoc est, vifitationis spiritus sui, in nobis destruat opera Satanæ, vinculaque quibus ille nos constrinxit, soluat.

Captus vin-
ditur que à di-
abolo quis
fit.

Credite filij non leuem esse rem captum teneri à diabolo hominem ac vincetum, quomodo vos estis omnes, quotquot in mortali detinemini peccato, quotquot in voluntate perseveratis mala, agendi aliquid, quod sit peccatum mortale. Continud enim ceruicem vobis frangeret, & animam è corpore extrusam mergeret in inferni abyssum, idque meritò ac iure faceret (quod illi etiam nonnunquam à Deo conceditur) nisi Dei id benignitas vetaret, ad poenitentiam te expectans, atque saluare, non damnare cupiens. *Nolo enim, inquit, mortem peccato-ri, sed vt conuertatur & viuat.* Sed audi quid Apostolus tibi clamet: An ignoras, quia benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? Tu verò secundum duritiam tuam, & impoentens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iusti iudicij Dei, qui reddet vnicuique secundum opera eius. Deus quidem te misericorditer expectat, at tu hac expectatione abuteris, thesaurizans tibi iram. Verissime igitur dixit quidam: Misericordix Domini, quod non sumus consumpti. Multæ enim sunt miserationes eius. Nos tamen quasi in somno ambularemus, & perindè ac si essemus secu-

Ezech. 8.

Roma. 11.

Thren. 1.

ri, quo-

ri, quomodo qui dormiunt, securos se putant, quia periculum nullum sentiunt, ita nihil solliciti sumus, nihil timemus, nihil denique agimus pro salute nostra, cum reuera magna opus est nobis sollicitudine, ingenti pauore, quandoquidem quis amore odiove dignus sit, prorsus nescimus. Conscientia tamen nostra inferno nos obnoxios (si iuste nobiscum ageretur iuxta demerita nostra) clamat. Quotus enim in nobis est nostrum, qui non semel victus sponte succubuerit diabolo? Quotus qui nunquam peccauerit mortaliter? Quis baptismi gratiam innocentiamque sibi à Christo coemptam hactenus seruauit? Vereor profecto filij, ex adultis neminem, aut per paucos esse huiusmodi. Si qui tamen sunt, gaudeant super misericordia Domini, quæ nisi eos custodisset, innocentes non essent, sed essent vt reliqui nos omnes, pabulum & esca gehennæ ignis. Et quomodo læti atque securi in tantis periculis merito non diceremur dormire?

Eccle. 9.

Euigilate igitur filij, quoniam hora est iam nos de somno surgere. Haudquaquam diutius est nobis expectandum, sed hac hora cor, mens omnesque cum animi, tum corporis vires à peccato auertendæ, & ad Deum sunt conuertendæ. Hodie incipiamus nos corrigere (cras enim an nobis vita superfit, incerti sumus) Hodie de somno euigilantes, ad Deum nos conuertamus, atque Domini aduentui præparemus locum. Tertius est aduentus ad iudicium. De iudicio hoc nouissimoque die, quo extremum agetur iudicium, Christus Caiaphæ respondit adiuranti: Videbitis filium hominis venientem in nubibus cæli. Qui itaque secundum aduentum gustauit, & perseuerans vsque ad mortem, de hoc mundo absque mortali peccato, siue in gratia Dei exiuit, securus videbit Christi vltimum aduentum ad iudicium. Gaudete igitur filij quicumque hic estis in pressura, quicumque paupertate, afflictione, persecutionibus, arumisque hic opprimimini, quia pressura ipsa, quam fertis, vobis prænunciat, quoniam prope est redemptio vestra in Christo Iesu.

Rom. 13.

Tertius Aduentus ad iudicium,

Matth. 26.

DOMINICA III. ADVENTVS DOMINICI, Epistola B. Pauli Apostoli, ad Philippenfes IV.

Gaudete in Domino semper. Iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, Dominus enim prope est. Nichil solliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione, cum gratiarum actione, petitiones vestrae innotescant apud Deum. Et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras, in Christo Iesu Domino nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Obseruauit Ecclesia, vt in his diebus aduentus Domini epistola semper legatur, quæ memoriam aduentus habeat Dominici, vel in carnem, vel ad iudicium. Quamobrem hodie quoque hac vitur epistola, quæ aduentum Domini vicinum, ac prope esse nobis significet. In hac autem epistola crebreus nos admonet gaudere Apostolus, haud dubium, quod in libertatem filiorum Dei vocati sumus. Siquidem cum non omne gaudium sit iustorum, nec parum, quo quis exulter gaudio, referat, ne putemus in ho-

Iacob. 1.